

Kurssikirjat verkkoon: oppia e- muodossa

*Seija Kivelä ja Sinikka Ahonen / Tampereen
ammattikorkeakoulu*

E-kirjaprojekti 2008→

- kokoelmapolitiikan peruslinjaus: kaikessa aineistohankinnassa suositaan e-aineistoja, erityisesti kurssikirjoja pyritään tilaamaan myös e-kirjoina
- hankitaan mieluiten kohtuullisesti hinnoiteltuja yksittäisiä e-kirjoja, joiden samanaikaisten käyttäjien määrä ei ole rajoitettu
- IP-tunnistus
- etäkäyttö mahdollista ja helppoa
- e-kirjat vietävissä kirjastotietokantaan
- ei kovin monta erilaista käyttöalustaa
- lukulaite tutustumista varten, ei lainattavaksi

E-kirja-alustoja TAMKissa (muita kuin FinELibin)

- Dawsonera
- MyiLibrary
- Wsoypro
- Ellibs

Dawsonera

- alustalle hankittavissa n. **155000** e-kirjaa useilta eri kustantajilta, TAMKilla tällä hetkellä n. 200
- ilmainen alusta
- kirjoja hankitaan yksittäin
- yhtäaikaisten käyttäjien määrää ei ole rajoitettu
- kirjat (= krediitit) kuluvat, Dawson lähettää tarvittaessa kehotuksen ostaa uusi "nide"
- lukuohjelma **Adobe Reader**
- luettavuus ruudulta ei paras mahdollinen (ongelmana esim. skrollaus)
- TAMKille ostettuja kirjoja voi myös ladata omalle koneelle tai esim. muistitikulle 1-7 vrk:n ajaksi
- tulostus- ja kopiointikiintiö on 5 % kirjasta
- Kaikkia kirjoja voi selailta 5 minuutin ajan, voi tehdä hankintaesityksiä suoraan järjestelmässä

MyiLibrary

- tarjolla yli 200 000 e-kirja eri kustantajilta
- TAMKin kokoelmassa tällä hetkellä 24 kirjaa
- alustalla 500 euron vuosimaksu
- kirjat hankitaan yksittäin
- saatavana yhden tai useamman käyttäjän lisenssi, TAMKilla yhden käyttäjän lisenssi
- jos useampi käyttää samanaikaisesti, järjestelmä sallii sen
- jos ”jatkuvasti” useita yhtäaikaista käyttäjiä, palveluntarjoajalta tulee kehoitus hankkia lisää käyttöoikeuksia
- alusta on uusiutunut, käytettävyys hyvä
- tulostus- ja latausoikeus 10 sivua kerrallaan

WSOYPro

- ostetaan määräaikaisena 1 vuoden pakettina
- TAMKin kokoelmassa tällä hetkellä 50 kirjaa
- hinta FTE-luvun mukaan
- paketin sisältöä voi vaihdella kauden aikana
- ei rajoitusta yhtäaikaisten käyttäjien määrässä
- tulostus sivu kerrallaan

Ellibs

- kirjat lainataan
- TAMKilla 246 e-kirjaa
- laina-ajat valittavissa kirjastokohtaisesti, TAMKilla 2 h ja 1 vrk
- kirjat voi ladata lukulaitteelle.
- [Lista tuetuista lukulaitteista](#) löytyy Ellibsin sivuilta

E-kirja kurssikirjana - miinusta

- e-kirjojen käyttövarmuus epäilyttää, tenttejä edeltävät päivät kriittisiä
- suomenkielisiä kurssikirjoja liian vähän saatavilla
- useimmat e-kirjat ei siirrettävissä muille alustoille, esim. lukulaitteisiin
- erilaiset alustat, käyttöjärjestelmät ja säännöt sekoittavat asiakkaita
- alustan valinnassa oltava tarkkana, kurssikirja ei mieluusti yhden käyttäjän lisenssillä
- tekninen ympäristö hallitsee (oikeat ohjelmat, oikeat asetukset, tietoturva)
- kirjasto ei välttämättä pysty auttamaan teknisissä ongelmissa

E-kirja kurssikirjana - plussaa

- TAMKin kirjastolla 10 toimipistettä, mutta paljon samoja oppiaineita, yhdestä hankinnasta höytyä useammalle
- kokoelma aidosti yhteinen
- e-kirja tehokkaampi käytössä, tarvitaan pienempi kappalemäärä
- koska kappalemäärät ovat pienemmät, nimekkeiden määrää voidaan lisätä
- ei tarvitse käydä kirjastossa
- ei tarvitse huolehtia eräpäivistä
- e-kirja kurssikirjana ohjaa käyttäjät e-kirjojen pariin

Käytännön hankintaa

- kurssikirjojen hankintapolitiikka: hankitaan aina myös p-kirja/-kirjoja, ellei asiakas (opettaja) erityisesti halua e-kirjaa
- jos kirjaa pitäisi hankkia esim. 20 kappaletta, otetaan 10-15 p-kirjaa + 1 e-kirja, ja tarkkaillaan tilannetta
- hankintapolitiikka elää: e- ja p-kirjan suhdetta voidaan tarkistaa hyvin menneiden kokeilujen jälkeen
- tähän asti hankinnasta ja luetteloinnista vastannut yksi ihminen, vuonna 2011 e-kirjojen käsittely integroidaan yleisiin prosesseihin

Suoraa palautetta opiskelijoilta

- ”Pidän e-kirjoista kurssikirjoina, koska niitä ei tarvitse kantaa mukana eikä kopiot lopu kesken. Myös joissain versioissa on mahdollista kerätä omaa kirjahyllyä ja tehdä muistiinpanoja/alleviivata tekstiä.”
- Itse pidän enemmän perinteisistä kirjoista, mutta e-kirjoissakin on puolensa. Kirjoja on yleensä rajallinen määrä kirjastossa, mutta e-kirja on kaikkien saatavilla. Näytöltä lukeminen väsyttää silmiä enemmän ja koneella kun lukee, on oltava aina netin päässä.”
- ”Jotkut ovat ymmärtäneet muotoilla tekstin kuin lukisi oikeata kirjaa, niitä on helppo lukea, jos taas joutuu 'skrollaamaan' että saa koko sivun näkyviin niin hermo menee.”
- ”Näppärä 'find' -toiminto on ehdoton.”
- En ole kokenut kirjojen löytämistä vaikeaksi, melkeinpä päinvastoin. Useimmat e-kirjat, joita olen koulussa tarvinnut, ovat löytyneet ihan yhtä helposti kuin perinteisetkin kirjat.

...lisää palautetta

- ”Environmental engineering –koulutusohjelmassa käytetään kurssikirjoina e-kirjoja Knovell ja Ebrary-alustoilla. Ovat toimineet hyvin.”
- ” Saisi olla helpommin löydettävissä, pari linkkiä pitää klikata (ja tietää mitä on etsimässä) kunnes ne löytää.”
- ”Mä en enää halua käyttää muita kuin e-kirjoja.”
- ”Pari kertaa on ollut ongelmaa e-kirjan kanssa, kun se on mennyt "jumiin". Eli sivu ei vain vaihdu vaikka kuinka näyttäisi lataavan.Yleensä näitä ongelmia ei kuitenkaan ole. ”
- ”Ehdottomasti tärkeintä on helppo käytettävyys, mahdollisuus siirtyä esim. sisällysluettelon kautta tiettyyn kohtaan kirjassa. Myös sivun vaihtaminen muualta kuin ruudun ylälaidasta on plussaa, ehkä vielä miellyttävämpää olisi sivunvaihto, johon ei tarvita hiirtä!”

...tätä mieltä opettajat

- ”E-materiaali on loistava juttu. Kaikki sen eteen tehtävä edistys on toivottavaa. En ole vielä kokeillut kurssikirjana. E-artikkeleiden osuutta kannatta korostaa...”
- ”Opinnäytetyöorientaatiossa oleva Hakalan kirja löytyy myös e-kirjana ja sitä myöskin mainostan. Mutta minulla ei ole minkäänlaista tietoa, käytetäänkö sitä. Aina kun olen katsonut tilannetta, kaikki 5 kpl ovat olleet vapaina.”

Tärkeä muistaa

- Sekä asiakkaat että kirjaston henkilökunta tarvitsevat käyttäjäkoulutusta ja myönteisiä esimerkkejä.
- Myönteinen esimerkki on paras mainos.
- Yhteistyö tietokonekeskuksen kanssa on tärkeää.
- Mitä enemmän kuviossa on ihmisiä, jotka puhuvat sekä kirjastoa että nörttiä, sen parempi.

- **Ahonen, Sinikka ja Kivelä, Seija: E-kirjat TAMKin kirjastossa.**
Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.
Sarja B. Raportteja 3 I.
Tampere 2009
- [http://www.tamk.fi/cms/hakumm.nsf/lupgraphics/EkirjatTamkinKirjastossa.pdf/\\$file/EkirjatTamkinKirjastossa.pdf](http://www.tamk.fi/cms/hakumm.nsf/lupgraphics/EkirjatTamkinKirjastossa.pdf/$file/EkirjatTamkinKirjastossa.pdf)